

Wederzijde beïnvloeding van ouderlijke controle en het criminele gedrag van jongeren

Een onderzoek naar de manier waarop ouderlijke controle en het criminele gedrag samenhangen en elkaar beïnvloeden.

M.K. Schreuder

B. Sips

Universiteit van Utrecht

Faculteit Sociale Wetenschappen

Academische Master; Orthopedagogiek

Masterthesis begeleidster; I. E. van der Valk

Juni 2011

Voorwoord

Dit onderzoek is uitgevoerd in het kader van de afsluiting van de master orthopedagogiek. Wij hebben het hele onderzoek samen gemaakt en doorgenomen. Het zou daarom het beste zijn de thesis als groepsproduct te beoordelen.

Onze dank gaat naar I. van der Valk voor haar hulp, kritische blik en kennis. Waarmee zij ons onderzoek heeft gebracht tot een wetenschappelijk artikel met vernieuwende en interessante resultaten. Verder willen wij de onderzoeksgroep Adolescentie van de universiteit Utrecht bedanken dat wij gebruik mochten maken van de CONAMORE data.

Abstract

This study examined the direction of effects between adolescents' perceptions of parental behavioral and psychological control and adolescents' self-reported criminal behaviors. Possible age and sex differences were examined too. The study focused on 1254 Dutch adolescents with a mean age of 16 years (middle adolescents cohort 13-16 year, $n = 875$, 69.2%; late adolescents cohort 17-23 year, $n = 379$, 30.8%) from the general population. The population of this study consists of 604 boys and 650 girls. Longitudinal data had been used for this study. The current study demonstrated that both kinds of parental control doesn't influences the criminal behaviors of adolescents. Contrary criminal behaviors predicts less behavioral control by parents. With regard to age and sex differences there are different results. The effect of sex and age is negatively related to the criminal behaviors of adolescents. Age is also negatively related to parental behavioral control. Contrary there is a positive interaction effect of age and sex differences on the criminal behaviors of adolescents.

Dit onderzoek gaat kijken of er sprake is van een invloed ouderlijke psychologische en gedragscontrole en het criminele gedrag van adolescenten. De informatie over zowel de ouderlijke controle als het criminele gedrag is afkomstig uit zelfrapportage van de adolescenten. Er wordt ook gekeken naar eventuele leeftijd en geslachtsverschillen. Het onderzoek richt zich op 1254 Nederlandse adolescenten met een gemiddelde leeftijd van 16 jaar (midden adolescents groep 13-16 jaar, $n = 875$, 69.2%; laat adolescents groep 17-23 jaar, $n = 379$, 30.8%). De steekproef bestaat uit 604 jongens en 650 meisjes. In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van longitudinale data. Uit de onderzoeksresultaten komt naar voren dat beide typen ouderlijke controle niet leiden tot meer crimineel gedrag van adolescenten. Andersom voorspelt crimineel gedrag van jongeren minder gedragscontrole bij ouders. Er is ook gekeken naar mogelijke leeftijd en geslachtsverschillen. Geslacht en leeftijd hebben een negatieve invloed op crimineel gedrag van adolescenten. Leeftijd heeft tevens een negatieve invloed op ouderlijke gedragscontrole. Er is een positief interactie effect gevonden van leeftijd en geslacht op het criminele gedrag van jongeren.

Theoretische inleiding

De afgelopen jaren zijn we meerdere malen geconfronteerd met misdrijven waarbij jonge ouders betrokken zijn (Weijers, 2006). Het is interessant te achterhalen waar het delinquent gedrag bij deze jonge ouders mee samenhangt en waardoor dit wordt beïnvloed. De manier waarop ouders jongeren opvoeden blijkt van invloed te zijn op het ontwikkelen van delinquent gedrag bij jongeren (Kemp et al., 2004; Stice & Barrera, 1995). Het is zowel wetenschappelijk als maatschappelijk relevant te achterhalen welke opvoedingsdimensies hierbij van belang zijn. Dit draagt bij aan de kennis over de ontwikkeling van adolescenten en de manier waarop ouders hiermee omgaan. Voor ouders is dit van belang omdat dit kennis oplevert over de manier waarop de opvoeding bij kan dragen aan de ontwikkeling van jongeren. In dit onderzoek zal worden nagegaan of er sprake is van een samenhang tussen lichte criminele gedragingen en ouderlijke controle en of deze factoren elkaar beïnvloeden.

Ouderlijke controle

De adolescentie is een belangrijke periode waarbij de identiteitsontwikkeling centraal staat (van der Ploeg, 1998). Het is een periode waarin kinderen zich gedeeltelijk losmaken van de ouderbanden om autonomie en zelfstandigheid te ontwikkelen (van der Ploeg, 1998). Jongeren gaan meer ruimte zoeken om eigen keuzes te maken en brengen meer tijd buitenshuis door (Larson, Richards, Moneta, Holmbeck & Duckett, 1996; Keijsers et al., 2009^a). Hierdoor zijn ouders vaak minder goed op de hoogte van de vrijetijdsbesteding van hun kinderen (Larson et al., 1996; Keijsers et al., 2009^a). Door controle uit te oefenen zijn ouders beter op de hoogte van deze activiteiten (Patterson & Stouthammer-Loeber, 1984). Met controle wordt in dit onderzoek het actieve gedrag van ouders bedoeld zoals het structureren van en toezicht houden op de omgeving en activiteiten van adolescenten (Dishion & McMahon, 1998).

Tevens laten enkele onderzoeken zien dat ouders in de adolescentie juist minder terug kunnen vallen op controlestrategieën zoals informatie opeisen en vragen stellen (Keijsers et al., 2009^b; Stattin & Kerr, 2000). Ouders zijn volgens deze onderzoeken meer afhankelijk van de informatie die jongeren uit zichzelf aan hun ouders vertellen. Wat betekent dat zij minder gebruik maken van ouderlijke controle om op de hoogte te zijn van de activiteiten van de jongere. Om hierover meer duidelijkheid te krijgen is een specifiekere bestudering van het concept ouderlijke controle gewenst. Barber, Olsen en Shagle (1994) onderscheiden drie strategieën om ouderlijke controle op jongeren uit te oefenen. Zo kunnen ouders gebruik maken van steun, gedragscontrole en psychologische controle. Onder steun verstaan zij de responsiviteit naar het kind toe en de binding die een ouder met zijn kind heeft. Gedragscontrole omvat de regulatie van het gedrag van het kind door middel van strenge en consistente discipline. Ouders proberen met gedragscontrole het gedrag van hun kind te sturen en te controleren door regels op te stellen en deze te hanteren (Barber, 1996). Psychologische controle heeft betrekking op de controle van gedrag van het kind door middel van psychologische middelen als

terugtrekken van liefde en vergroten van schuld. Psychologische controle beïnvloedt de emotionele en psychologische ontwikkeling van het kind (Barber, 1996). Soenens & Vansteenkiste (2010) omschrijven psychologische controle als controlerend gedrag van ouders waarmee zij het kind onder druk zetten of een dwingende ouderlijke omgeving creëren. Hiermee proberen zij de gevoelens, gedachten en het gedrag van het kind te controleren. Psychologische controle wordt meestal als een negatieve manier van ouderlijke controle gezien. De ouder manipuleert de relatie tussen het kind en de ouder zodat het kind zich gedraagt zoals de ouder het graag wil (Galambos, Barker & Almeida, 2003). Galambos en collega's (2003) hebben gevonden dat elk van de genoemde ouderlijke opvoedingsdimensies op een andere manier bijdragen aan het gedrag van adolescenten en hun ontwikkeling. Soenens en Vansteenkiste (2010) zijn het hiermee eens en vinden het belangrijk deze dimensies van ouderlijke controle apart te bekijken. Van de drie genoemde opvoedingsdimensies zal er in dit onderzoek specifiek naar de twee soorten ouderlijke controle; gedrags- en psychologische controle, worden gekeken.

Criminaliteit

Er is al veel onderzoek gedaan naar de invloed die ouderlijke controle heeft op externaliserend probleemgedrag bij jongeren. Met externaliserend gedrag wordt gedrag bedoeld dat gericht is op de omgeving van het individu (Sanrock, 2007). Externaliserende problemen zijn de problemen die samengaan met dit, naar buiten gerichte, gedrag. Criminaliteit is een voorbeeld van dergelijk externaliserend probleemgedrag.

Onderzoeken tonen aan dat ouderlijke controle invloed heeft op het externaliserend probleemgedrag van jongeren. Het effect dat ouderlijke controle heeft, blijkt verschillend te zijn bij psychologische controle en gedragscontrole (Barber et al., 1994). Galambos en collega's (2003) hebben niet alleen het onderscheid gemaakt tussen gedragscontrole en psychologische controle maar hebben ook gekeken naar de invloed van ouderlijke steun op het probleemgedrag van jongeren. Zij hebben de eerder genoemde drie opvoedingsdimensies van Barber en collega's (1994) gebruikt in hun onderzoek. Uit het onderzoek van Galambos en collega's (2003) blijkt dat van de ouders die veel psychologische controle uitoefenen, adolescenten meer externaliserende problemen hebben dan van de ouders die weinig psychologische controle uitoefenen op het kind. Dit verschil wordt echter alleen gevonden wanneer er tevens een hoge mate van gedragscontrole aanwezig is. Het onderzoek van Barber (1994 & 1996) sluit hierop aan. Hij deed onderzoek naar de invloed van zowel psychologische controle als gedragscontrole en gebruikte hiervoor de data van drie eerdere studies, twee cross-sectionele studies en longitudinaal onderzoek. Hij vond dat psychologische controle door ouders, internaliserende problemen bij adolescenten voorspellen. En dat de aanwezigheid van gedragscontrole door ouders externaliserende problemen voorspellen bij adolescenten. Soenens en Vansteenkiste (2010) vonden ook verscheidene maladaptieve gedragingen van jongeren op verschillende gebieden. Zo beschrijven zij dat psychologische controle positief samenhangt met agressief gedrag tegenover,

onder andere, vrienden. Het onderzoek van Kemp en collega's (2004) sluit hierbij aan, zij hebben onderzoek gedaan naar de invloed van deze drie opvoedingsdimensies op het criminele gedrag van jongeren. Uit hun onderzoek kwam naar voren dat een hogere mate van psychologische controle gerelateerd is aan crimineel gedrag bij jongeren.

Er zijn ook onderzoeken die aantonen dat ouderlijke controle een positieve invloed hebben op de hoeveelheid criminaliteit. Zo stellen Galambos en collega's (2003) dat bij gezinnen waar meer gedragscontrole wordt uitgeoefend door de ouders de hoeveelheid externaliserende problemen minder toe neemt in vergelijking met gezinnen waarbij nauwelijks gedragscontrole wordt uitgeoefend op de jongeren. De auteurs vonden dus dat gedragscontrole een beschermende dimensie is voor de ontwikkeling van externaliserend probleemgedrag. Uit het onderzoek van Patterson en Stouthammer-Loeber (1984) kwam ook een invloed van ouderlijke controle naar voren. Uit dat onderzoek bleek dat wanneer ouders voldoende controle op jongeren uitoefenen zij meer kennis hebben van de activiteiten van hun kinderen waardoor jongeren minder betrokken zijn bij criminele activiteiten. Deze onderzoeken stellen dat meer ouderlijke controle leidt tot minder externaliserende problemen bij de jongeren (Barber 1996; O'Connor, 2002).

Tevens tonen onderzoeken aan dat ouderlijke controle geen externaliserend probleemgedrag verklaart (Kandel & Wu, 1995; Stice & Barrera, 1995). Zo komt uit het onderzoek van Keijsers en collega's (2009^a) geen significant verband naar voren tussen criminele gedragingen en controle door ouders of vragen van ouders. In deze onderzoeken is gevonden dat jongeren die veel aan hun ouders vertellen minder betrokken zijn bij criminele gedragingen dan jongeren die meer voor hun ouders achterhouden (Keijsers et al., 2009^b). De invloed van ouderlijke controle blijkt uit dit onderzoek niet significant samen te hangen met lichte criminele gedragingen. Er is in dit onderzoek geen onderscheid gemaakt tussen gedragscontrole en psychologische controle.

Er is dus geen duidelijkheid over de invloed die ouderlijke controle heeft op criminele gedragingen. Het onderscheid tussen gedragscontrole en psychologische controle zou voor meer duidelijkheid kunnen zorgen. Kemp en collega's (2004) hebben dit onderscheid gemaakt maar hebben uitsluitend jongeren in de vroege adolescentie betrokken in hun onderzoek. Keijsers en collega's (2010) hebben ook een onderscheid in ouderlijke controle gemaakt, maar hebben alleen naar gedragscontrole op jongeren uit zowel de vroege als uit de midden adolescentie meegenomen in het onderzoek. De verschillende groepen respondenten en het onderscheid tussen psychologische en gedragscontrole zouden een verklaring kunnen zijn voor de verschillende bevindingen die uit de onderzoeken naar voren komen.

Niet alleen ouders hebben invloed op jongeren. Jongeren hebben ook invloed op de manier waarop ouders met hen omgaan. Uit het onderzoek van Stice en Barrera (1995) blijkt dat externaliserende problemen van jongeren invloed hebben op de ouderlijke controle en ondersteuning van de ouders. Wanneer jongeren meer genotsmiddelen gebruiken voeren ouders minder controle uit

en bieden zij minder steun. Gedragsproblemen bij jongeren kunnen op den duur de tolerantie van ouders vergroten ten aanzien van dit gedrag (Bell & Chapman, 1989). Hierdoor zullen ouders minder controle uitoefenen wanneer de jongere dit gedrag laat zien (Stice & Barrera, 1995). Ouders kunnen ook minder steun gaan bieden en minder controle uit gaan oefenen wanneer zij het gedrag van de jongere bedreigend vinden. Het is ook mogelijk dat ouders van jongeren die criminele gedragingen vertonen, meer psychologische controle laten zien zoals emotionele afkeuring ten aanzien van het probleemgedrag van de jongere (Baumrind, Moselle & Martin, 1985; Stice & Barrera, 1995).

Sekse en leeftijd verschillen

De invloed van ouders verschilt op de ontwikkeling van jongens en meisjes (Maccoby, 2003). Tijdens de overgang van kind naar adolescent geven ouders jongens meer vrijheid in vergelijking met meisjes. De zorgen van ouders over de seksuele gevoeligheid van hun dochters kan ertoe leiden dat ouders het gedrag van hun dochters nauwlettender in de gaten houden door meer controle uitoefenen (Santrock, 2007). Niet alleen ouders hebben invloed op de sekseontwikkeling van jongeren, ook de omgeving speelt hierin een grote rol. Jongens die in de adolescentie een sterke mannelijke rol hebben, hebben een grotere kans op probleemgedrag (Pleck, 1995). Dit komt overeen met de bevindingen van Kemp en collega's (2004). Uit hun onderzoek kwam naar voren dat jongens vaker criminele gedragingen begaan dan meisjes. Ook ervaren jongens meer psychologische controle dan meisjes.

Om een beter inzicht te krijgen in ouderlijke controle is het belangrijk ook de visie van de jongere te betrekken bij het onderzoek. Kemp en collega's (2004) hebben bij hun onderzoek gebruik gemaakt van vragenlijsten die bij jongeren zijn afgenomen en meten de controle die jongeren ervaren. Uit dit onderzoek blijkt dat jongens meer psychologische controle van hun ouders ervaren dan meisjes. Uit het onderzoek blijkt ook dat ouders beter op de hoogte zijn van de activiteiten van hun dochter dan die van hun zoon. Dit zou invloed kunnen hebben op de mate van controle die ouders uitoefenen op jongeren. Door deze verschillen tussen jongens en meisjes is het belangrijk dit onderscheid in dit onderzoek te analyseren.

Leeftijd speelt een belangrijke rol bij de manier van ouderlijke controle. Bij jongeren tussen de 13 jaar en 16 jaar is er sprake van een duidelijke afname van ouderlijke controle (Keijsers et al., 2009^a). Claes en collega's (2011) hebben onderzoek gedaan bij jongeren van 11 tot 19 jaar en vonden een afname in de mate waarin ouderlijke controle werd uitgeoefend volgens de jongere.

Onderzoek

Er is al vrij veel onderzoek gedaan naar de invloed van ouderlijke controle op het criminele gedrag van jongeren maar er is nog geen sprake van consensus over de samenhang en de richting van het verband. In dit onderzoek zal gekeken worden naar een eventuele samenhang en/of invloed tussen ouderlijke controle en lichte criminele gedragingen van jongeren. Hierbij bestaan lichte criminele gedragingen uit

kleine vergrijpen zoals diefstal en gebruik van drugs.

Ouderlijke controle zal worden gesplitst in gedragscontrole en psychologische controle. Dit is interessant omdat er zo een specifiek beeld geschetst kan worden van de invloed die ouderlijke controle heeft. Daarnaast wordt er ook gekeken naar veranderingen in de manier waarop ouders controle uitvoeren. Dit wordt gedaan door gebruik te maken van verschillende meetmomenten. Het is interessant en belangrijk om een compleet beeld te krijgen van de ontwikkelingen tijdens deze belangrijke periode in de adolescentie. Om hierin meer inzicht te krijgen zullen in dit onderzoek zowel jongeren uit de midden, 13 tot 16 jaar, als uit de late adolescentie, 17 tot 23 jaar, worden meegenomen.

Het onderzoek onderscheidt zich van eerdere onderzoeken doordat gebruik wordt gemaakt van de visie van de jongere. De beleving van de jongere wordt gebruikt als maatstaf voor zowel de ouderlijke controle als criminele gedragingen. Hierdoor wordt duidelijk hoe de jongere de controle door ouders ervaart, wat wellicht meer informatie geeft dan de werkelijke controle die wordt uitgevoerd. In dit onderzoek zal er een onderscheid worden gemaakt tussen jongeren uit de midden adolescentie en jongeren uit de late adolescentie. Er wordt tevens gekeken naar de verschillen in sekse. Jongens laten ander gedrag zien dan meisjes, wat ander gedrag bij ouders kan uitlokken. De manier waarop jongeren controle ervaren kan ook verschillend zijn bij jongens en meisjes. Het is belangrijk dit onderscheid in sekse te maken, omdat de invloed op de ouderlijke controle en de frequentie van criminele gedragingen bij jongens en meisjes verschillend zijn. Beide invloeden leiden tot meer regelbrekend gedrag, wat weer samenhangt met criminele gedragingen.

Op basis van eerder uitgevoerd onderzoek zijn een aantal onderzoeksvragen en bijbehorende verwachtingen opgesteld. Zo zal onderzocht worden of criminele gedragingen van jongeren beïnvloed worden door de controle (gedrags- en/of psychologische) die ouders uitoefenen en of deze variabelen stabiel blijven. Op basis van de literatuur (Barber, 1996; Galambos et al., 2003; Kemp et al., 2004; Soenens & Vansteenkiste, 2010) wordt verwacht dat psychologische controle een positieve invloed heeft op de lichte criminele gedragingen die jongeren vertonen. Dus als een jongere psychologische controle ervaart is de kans op lichte criminele gedragingen groter. Ook zal gekeken worden of er sprake is van een omgekeerde invloed. Hier wordt verwacht dat wanneer jongeren tijdens het eerste meetmoment relatief veel criminele gedragingen laten zien de kans groot is dat zij tijdens het tweede meetmoment minder ouderlijke controle ervaren (Stice & Barrera, 1995). Leeftijd en sekse wordt ook meegenomen in dit onderzoek. Zo wordt gekeken of beide variabelen zorgen voor een verschil in samenhang en/of invloed tussen ouderlijke controle en criminele gedragingen van jongeren. Wat betreft de leeftijd- en sekse verschillen wordt er verwacht dat jongens meer criminele gedragingen laten zien dan meisjes. Dit omdat jongens zowel door cultuur (Pleck, 1995) als ouders (Santrock, 2007) worden beïnvloed in hun gedrag (Kemp et al., 2004). Er wordt verwacht dat jongeren uit de midden adolescentie meer ouderlijke controle zullen ervaren dan jongeren uit de late adolescentie (Claes et al., 2011; Keijsers et al., 2009^a).

Methode

Steekproef beschrijving

Voor dit onderzoek zullen de data van twee metingen van CONflicts And Management Of Relationships (CONAMORE) gebruikt worden, meting 4 en meting 5. Deze data zijn afkomstig van een lopend longitudinaal onderzoek dat wordt uitgevoerd door de onderzoeksgroep Adolescentie van de universiteit Utrecht. In deze longitudinale studie worden vragenlijsten afgenomen bij gezinnen waarbij zowel de vader, de moeder als de jongere vragen moeten beantwoorden. Voor dit onderzoek is enkel informatie van de jongere zelf beschikbaar.

De populatie voor dit onderzoek beslaat 1342 Nederlandse jongeren. Bij 78 respondenten waren geen gegevens bekend over de controle die ouders uitvoeren en/of het delinquente gedrag van de jongeren. Deze respondenten zullen niet worden meegenomen in dit onderzoek, waardoor de steekproef van dit onderzoek uit 1254 respondenten bestaat. Bij 10 respondenten is het geslacht en de leeftijd onbekend. Deze items zullen wel worden meegenomen in dit onderzoek. Wanneer er specifiek naar sekseverschillen of leeftijdsverschillen gekeken wordt, zullen deze items buiten beschouwing worden gelaten.

De steekproef van dit onderzoek bestaat uit 604 jongens (47.8 %) en 650 meisjes (51.4%). De respondenten zijn tussen de 13 en de 23 jaar oud. De deelnemende jongeren komen uit intacte gezinnen. Er zijn ongeveer evenveel jongens (47,8%) als meisjes (51,8%) bij het onderzoek betrokken. De gemiddelde leeftijd van de respondenten is 16 jaar en de modale leeftijd is 15 jaar (43.1%). Waarbij een verdeling wordt gemaakt in midden en late adolescentie. Met midden adolescentie ($n= 875$; 69.2 %) worden jongeren van 13 tot en met 16 jaar bedoeld, met een gemiddelde leeftijd van 15.4 jaar ($SD= .51$). Met de late adolescentie ($n= 379$; 30.8 %) worden jongeren van 17 tot en met 23 jaar bedoeld, met een gemiddelde leeftijd van 19.5 jaar ($SD= .98$).

Meetinstrumenten

Om te onderzoeken of er sprake is van een samenhang tussen controle van ouders en de frequentie van criminele gedragingen van jongeren zal er gebruik worden gemaakt van twee instrumenten die alleen bij de jongeren zijn afgenomen.

CRPBI

Het eerste instrument waarvan gebruik is gemaakt is de Children's Report of Parental Behavior Inventory (CRPBI; Schaefer, 1965). Zie hiervoor bijlage 1. Deze vragenlijst bestaat uit twintig items. Om een goed beeld te krijgen van de controle die ouders uitvoeren op de jongeren wordt een onderscheid gemaakt tussen gedragscontrole en psychologische controle. De definitie van gedragscontrole in dit onderzoek is: regulatie van het gedrag van het kind door strenge en consistente discipline (Barber et al., 1996). De definitie van psychologische controle in dit onderzoek is: controle

op het gedrag van het kind door psychologische betekenis als liefde, terugtrekking en schuldgevoelens (Barber et al., 1996). In de CRPBI hebben tien items betrekking op de gedragscontrole van ouders naar jongeren en zijn er tien items die betrekking hebben op de psychologische controle van ouders naar jongeren. De jongere moet de vragen schriftelijk beantwoorden en kan daarbij kiezen uit vijf antwoordcategorieën met een oplopende frequentie van 1 (helemaal niet) tot 5 (helemaal wel). De betrouwbaarheid van de schaal gedragscontrole is op meetmoment 4 $\alpha = .77$ en op meetmoment 5 $\alpha = .76$. De vragen over psychologische controle hebben een betrouwbaarheid van $\alpha = .86$ op zowel meetmoment 4 en 5. Er is onderzocht of alle items in de vragenlijst kunnen blijven. Eventuele verwijdering van items heeft geen positieve invloed op de betrouwbaarheid, daarom is besloten alle items bij het onderzoek te betrekken. De vragenlijst over ouderlijke controle had een aantal vragen die omgepoold moesten worden. Bij 6 vragen (10, 12, 14, 16, 18 en 20) is dit gebeurd. Vervolgens is er een totale score van psychologische controle gemaakt door het gemiddelde van de oneven items te nemen en een totale score van gedragscontrole door het gemiddelde van de even getallen te nemen (Meeus et al., 2004).

Vragenlijst lichte criminele gedragingen

Het andere instrument dat is gebruikt heeft lichte criminele gedragingen bij jongeren gemeten (aanpassing van Baerveldt, van Rossum en Vermande, 2003). Zie bijlage 2. Deze vragenlijst bestaat uit zestien items waarbij jongeren zelf aangeven hoe vaak ze het afgelopen jaar kleine criminele vergrijpen hebben begaan. De vragen worden schriftelijk beantwoord waarbij de jongere kiest uit vier antwoordcategorieën met een oplopende frequentie van 1 (nooit) tot 4 (meer dan vier keer). De betrouwbaarheid is $\alpha = .81$ (T4) en $\alpha = .83$ (T5). Er is gekeken of de betrouwbaarheid verhoogd kan worden door er een item uit te halen. Dit was niet het geval, daarom is besloten alle items wat betreft criminaliteit te betrekken bij dit onderzoek. Bij de vragenlijst over criminele gedragingen blijken er geen items omgepoold te hoeven worden. Van de vragen met betrekking tot criminele gedragingen zal ook een totale score worden gemaakt door het gemiddelde van alle items te nemen (Meeus et al., 2004).

Analyseplan

In dit onderzoek zal er van verschillende analyses gebruik worden gemaakt. De variabelen ouderlijke controle en criminele gedragingen zijn beiden van interval meetniveau. Sekse en leeftijd zijn van een nominaal meetniveau. Er zal onderzocht worden of er een samenhang is tussen crimineel gedrag en de twee vormen van ouderlijke controle binnen de meetmomenten. Dit zal op beide meetmomenten worden onderzocht door middel van een bivariate lineaire correlatie. Daarnaast zal worden onderzocht of de factoren psychologische controle, gedragscontrole en criminele gedragingen stabiel

zijn gebleven. Dit wordt gedaan door een bivariate lineaire correlatie waarbij meetmoment 4 en meetmoment 5 met elkaar worden vergeleken.

Vervolgens zal worden onderzocht of gedragscontrole en psychologische controle een voorspellende waarde hebben op criminele gedragingen van de jongeren. Er zal ook worden onderzocht of criminele gedragingen een voorspellende waarde hebben op de controle die ouders uitoefenen. Hierbij wordt het onderscheid tussen psychologische controle en gedragscontrole aangehouden. Door middel van een lineaire regressie zal onderzocht worden of er sprake is van een voorspellende waarde. Om te onderzoeken welke invloed sekse en leeftijd hebben op de ontwikkelingen van ouderlijke controle en/of lichte criminele gedragingen, worden sekse en leeftijd omgepoold tot dummyvariabelen waarna ze worden meegenomen in de regressie analyse. Tenslotte wordt er getoetst of er sprake is van interactie effecten door deze variabelen mee te nemen in de regressie analyse.

Resultaten

Beschrijvende statistieken

Tabel 1 geeft een beeld van de leeftijd van de 1254 respondenten met het gemiddelde en de standaarddeviatie. De respondenten variëren in leeftijd van 13 tot 23 jaar met een gemiddelde leeftijd van 16 jaar.

Tabel 1. Leeftijd respondenten

	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Standaard deviatie
Leeftijd adolescent	1254	13	23	16.60	2.02

Zoals te zien is in Tabel 2 zijn het aantal jongens en meisjes ongeveer gelijk verdeeld binnen de leeftijden. Gekeken naar de leeftijden zijn er twee groepen te onderscheiden. Een groep van jongeren van 15 en 16 jaar oud en een groep jongeren van 19 en 20 jaar. De verdeling tussen midden en late adolescentie omvat een groep jongeren van 13 tot en met 16 jaar, zij behoren tot de groep ‘midden adolescentie’. En een groep jongeren van 17 tot en met 23 jaar, zij behoren tot de groep ‘late adolescentie’.

Tabel 2. De frequentie van leeftijd en geslacht van de respondenten

		Geslacht		Totaal
		jongen	meisje	
Leeftijd adolescent	13	1	0	1
	14	5	5	10
	15	247	298	545
	16	183	136	319
	17	16	6	22
	18	1	1	2
	19	70	110	180
	20	59	73	132
	21	17	17	34
	22	5	2	7
	23	0	2	2
Totaal		604	650	1254

Tabel 3 geeft een beeld van de gemiddelde ouderlijke controle die jongeren ervaren en de criminele gedragingen die jongeren begaan.

Tabel 3. Gemiddelden gedragscontrole, psychologische controle en crimineel gedrag

	N	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Standaard deviatie
Psychologische controle 4	1242	1.00	5.00	2.07	.66
Psychologische controle 5	1264	1.00	4.70	2.02	.66
Gedragscontrole 4	1264	1.00	4.90	2.81	.60
Gedragscontrole 5	1242	1.10	4.50	2.77	.60
Delinquentie 4	1253	1.00	2.94	1.15	.27
Delinquentie 5	1263	1.00	2.94	1.16	.29

Stabiliteit

De bivariate correlaties (Tabel 4) laten zien dat de psychologische controle die jongeren ervaren, redelijk stabiel blijft ($r = .65$; $p = .00$) wanneer meetmoment 4 en meetmoment 5 met elkaar worden vergeleken. Ook de gedragscontrole die ouders uitoefenen ($r = .65$; $p = .00$) en de criminele gedragingen die jongeren begaan ($r = .67$; $p = .00$) blijven redelijk stabiel.

Samenhang

Tabel 4 geeft een beeld van de samenhang tussen psychologische controle, gedragscontrole en criminele gedragingen op meetmoment 4 en meetmoment 5. Hierin is te zien dat er een zwakke samenhang is tussen psychologische controle en criminele gedragingen op meetmoment 4 ($r = .14$; $p = .00$). Op meetmoment 5 is er tevens sprake van een zwakke samenhang ($r = .12$; $p = .00$). Tussen gedragscontrole en criminele gedragingen is er op meetmoment 4 ($r = -.01$; $p = .00$) en meetmoment 5 ($r = -.07$; $p = .00$) sprake van een zeer zwakke samenhang. De samenhang tussen psychologische controle en gedragscontrole is gemiddeld op zowel meetmoment 4 ($r = .44$; $p = .00$) als op meetmoment 5 ($r = .47$; $p = .00$).

Tabel 4. Correlaties ervaren ouderlijke controle en het begaan van crimineel gedrag.

		1	2	3	4	5	6
1 Psychologische controle 4	r		.65*	.44*	.37*	.14*	.10*
	p		.00	.00	.00	.00	.00
2 Psychologische controle 5	r			.38*	.47*	.08*	.12*
	p			.00	.00	.01	.00
3 Gedragscontrole 4	r				.66*	-.01	-.00
	p				.00	.67	.91
4 Gedragscontrole 5	r					-.07*	-.07*
	p					.01	.01
5 Delinquentie 4	r						.67*
	p						.00
6 Delinquentie 5	r						
	p						

Noot. * $p < .05$

Invloed van controle op delinquentie

Tabel 5 toont een weergave van de regressieanalyses, waarbij het criminele gedrag van jongeren op meetmoment 5 de afhankelijke variabele is. In Model 1 zijn de hoofdeffecten van gedrags- en psychologische controle op meetmoment 4 opgenomen; Model 2 bevat tevens de hoofdeffecten van geslacht en leeftijd en Model 3 geeft de interactie effecten weer. Geslacht heeft een negatieve invloed op de criminele gedragingen die jongeren begaan ($\beta = -.09$, $p = .00$). Aangezien dit een dummyvariabele is met 0 voor jongens en 1 voor meisjes, betekent dit dat jongens meer criminele gedragingen laten zien dan meisjes. Leeftijd heeft ook een negatieve invloed op de criminele gedragingen die jongeren vertonen ($\beta = -.05$, $p = .04$). Jongeren uit de midden adolescentie vertonen meer criminele gedragingen dan jongeren uit de late adolescentie. Er is een positief interactie effect van leeftijd en geslacht gevonden ($\beta = .08$, $p = .04$). Bij zowel het geslacht als de leeftijd waren er

negatieve hoofdeffecten terwijl het interactie effect positief is. Jongens uit de midden adolescentie laten het meeste criminele gedrag zien en de hoofdeffecten worden afgezwakt.

Tabel 5. Regressie analyse met als afhankelijke variabele crimineel gedraging op wave 5

		B	β	p	t
Model 1	Constante	,32		,00	8,20
	Delinquentie 4	,72	,67	,00	31,47
	Psychologische controle 4	,01	,01	,60	,52
	Gedragscontrole 4	-,00	-,00	,93	-,09
Model 2	Constante	,40		,00	9,17
	Delinquentie 4	,70	,65	,00	29,63
	Psychologische controle 4	,00	,00	,99	-,02
	Gedragscontrole 4	-,00	-,01	,78	-,28
	Geslacht ¹	-,05	-,09	,00	-4,07
	Leeftijd ²	-,03	-,05	,04	-2,06
Model 3	Constante	,44		,00	7,96
	Delinquentie 4	,70	,65	,00	29,70
	Psychologische controle 4	,08	,17	,40	,85
	Gedragscontrole 4	-,02	-,04	,81	-,25
	Geslacht	-,16	-,28	,02	-2,41
	Leeftijd	-,02	-,03	,56	-,59
	Interactie leeftijd en geslacht	,06	,08	,04	2,06
	Interactie geslacht en PC ³	-,01	-,03	,73	-,35
	Interactie geslacht en GC ⁴	,04	,20	,12	1,56
	Interactie leeftijd en PC	-,00	-,17	,42	-,81
Interactie leeftijd en GC	,00	-,01	,96	-,05	

Noot. ¹ Geslacht is een dummyvariabele waarbij 0 = jongens en 1 = meisjes; ² Leeftijd is in twee groepen verdeeld, waarbij 0 = middenadolescentie en 1 = laatadolescentie; ³ PC = Psychologische controle; ⁴ GC = Gedragscontrole.

Invloed van criminele gedragingen op gedragscontrole

Tabel 6 toont een weergave van de regressieanalyses, waarbij ouderlijke controle op meetmoment 5 de afhankelijke variabele is. In Model 1 is het hoofdeffect van het criminele gedrag van jongeren op meetmoment 4 opgenomen; Model 2 bevat tevens de hoofdeffecten van geslacht en leeftijd en Model

3 geeft de interactie effecten weer. De criminele gedragingen van jongeren op meetmoment 4 hebben een negatieve invloed hebben op de gedragscontrole van ouders op meetmoment 5 ($\beta = -.07$, $p = .00$). Ouders oefenen minder gedragscontrole uit bij jongeren die een jaar ervoor meer crimineel gedrag begaan dan ouders waarvan de jongeren minder crimineel gedrag begaan. Leeftijd heeft een negatieve invloed op de gedragscontrole ($\beta = -.15$, $p = .00$). Jongeren uit de middenadolescentie ervaren dus meer gedragscontrole dan jongeren uit de late adolescentie.

Tabel 6. Regressieanalyses met als afhankelijke variabele ouderlijke gedragscontrole op wave 5

		B	β	p	t
Model 1	Constante	1,10		,00	13,38
	Gedragscontrole 4	,66	,66	,00	30,77
	Delinquentie 4	-,14	-,07	,00	-3,04
Model 2	Constante	1,27		,00	14,09
	Gedragscontrole 4	,60	,60	,00	26,77
	Delinquentie 4	-,13	-,06	,01	-2,70
	Leeftijd ¹	-,20	-,15	,00	-6,86
	Geslacht ²	,04	,04	,11	1,60
Model 3	Constante	1,28		,00	12,90
	Gedragscontrole 4	,60	,60	,00	26,48
	Delinquentie 4	-,12	-,06	,42	-,80
	Leeftijd	-,23	-,18	,11	-1,60
	Geslacht	,08	,07	,54	,61
	Interactie leeftijd en geslacht	-,06	-,04	,28	-1,07
	Interactie delinquentie en leeftijd	,06	,05	,62	,49
Interactie delinquentie en geslacht	-,02	-,02	,88	-,15	

Noot. ¹Leeftijd is in twee groepen verdeeld, waarbij 0 = middenadolescentie en 1 = laatadolescentie; ² Geslacht is een dummyvariabele waarbij 0 = jongens en 1 = meisjes.

Invloed van criminele gedragingen op de psychologische controle

Tabel 7 toont een weergave van de regressieanalyses, waarbij de psychologische controle die ouders uitoefenen op meetmoment 5 de afhankelijke variabele is. In Model 1 is het hoofdeffect van het criminele gedrag van jongeren op meetmoment 4 opgenomen; Model 2 bevat tevens de hoofdeffecten van geslacht en leeftijd en Model 3 geeft de interactie effecten weer. Er zijn geen effecten gevonden op psychologische controle.

Tabel 7. Regressieanalyses met als afhankelijke variabele psychologische controle op wave 5

		B	β	p	T
Model 1	Constante	,71		,00	9,96
	Psychologische controle 4	,66	,66	,00	30,25
	Delinquentie 4	-,05	-,02	,37	-,90
Model 2	Constante	,80		,00	9,75
	Psychologische controle 4	,65	,65	,00	29,28
	Delinquentie 4	-,07	-,03	,18	-1,34
	Geslacht ¹	-,05	-,04	,07	-1,83
	Leeftijd ²	-,03	-,02	,37	-,89
Model 3	Constante	,85		,00	8,76
	Psychologische controle 4	,65	,65	,00	29,35
	Delinquentie 4	-,18	-,07	,31	-1,01
	Geslacht	-,07	-,06	,62	-,49
	Leeftijd	-,24	-,17	,15	-1,45
	Interactie geslacht en leeftijd	-,08	-,04	,24	-1,17
	Interactie geslacht en delinquentie	,04	,04	,76	,31
Interactie leeftijd en delinquentie	,22	,18	,09	1,71	

Noot. ¹ Geslacht is een dummyvariabele waarbij 0 = jongens en 1 = meisjes; ² Leeftijd is in twee groepen verdeeld, waarbij 0 = middenadolescentie en 1 = laatadolescentie.

Conclusie

Het doel van dit onderzoek was om inzicht te krijgen in de wederzijdse invloed die ouderlijke controle en criminele gedragingen van jongeren op elkaar hebben. Hiertoe is er onderscheid gemaakt tussen twee vormen van ouderlijke controle namelijk psychologische controle en gedragscontrole. Er is ook gekeken naar de stabiliteit van de typen ouderlijke controle en de criminele gedragingen van de jongeren. Er is tevens gekeken of de leeftijd en het geslacht van de jongeren een rol spelen in de samenhang tussen ouderlijke controle en criminele gedragingen van de jongeren.

Invloed op criminele gedragingen

De stabiliteit van het criminele gedrag bij jongeren is onderzocht. De criminele gedragingen die jongeren uitvoeren blijven redelijk stabiel. Dit betekent dat de kans groot is dat jongeren die criminele

gedragingen begaan op meetmoment 4 dit ook doen op meetmoment 5.

Psychologische controle en gedragscontrole blijken beide geen invloed te hebben op de criminele gedragingen van jongeren. Dit sluit aan bij het onderzoek van Keijsers en collega's (2009^a), Kandel en Wu (1995) en Stice en Barrera (1995). Uit deze onderzoeken is gebleken dat ouderlijke controle geen invloed heeft op de criminele gedragingen die jongeren een jaar later begaan. Dit sluit echter niet aan bij de verwachtingen, die aan de hand van de onderzoeken van Barber (1996), Kemp et al. (2004) en Soenens en Vansteenkiste (2010) waren opgesteld. Uit deze onderzoeken blijkt psychologische controle tot meer criminele gedragingen te leiden terwijl gedragscontrole een beschermende invloed had het begaan van criminele gedragingen.

Geslacht heeft een negatieve invloed op de criminele gedragingen die jongeren begaan. Dit betekent dat jongens meer criminele gedragingen laten zien dan meisje. Dit sluit aan bij de sekse verschillen uit het onderzoek van Kemp en collega's (2004). Leeftijd heeft ook een negatieve invloed op de criminele gedragingen die jongeren begaan. Dit betekent dat jongeren uit de midden adolescentie meer criminele gedragingen laten zien dan jongeren uit de late adolescentie. Het interactie effect van leeftijd en geslacht is positief waardoor de hoofdeffecten worden afgezwakt.

Invloed ouderlijke controle

Beide type van ouderlijke controle blijft redelijk stabiel. Dit betekent dat de controle die ouders uitoefenen op meetmoment 4 ongeveer gelijk is aan de controle die zij uitoefenen op meetmoment 5.

Er is onderzocht welke invloed criminele gedragingen van jongeren hebben op de controle die ouders uitoefenen. Crimineel gedrag heeft geen invloed op de psychologische controle. De criminele gedragingen van jongeren hebben wel invloed op de gedragscontrole die ouders een jaar later uitoefenen. Ouders gaan minder gedragscontrole uitoefenen wanneer jongeren meer criminele gedragingen laten zien. Dit sluit aan bij de onderzoeken van Baumrind en collega's (1985), Bell en Chapman (1989) en Stice en Barrera (1995). Zij verklaren dat de gedragscontrole afneemt omdat de tolerantie van ouders op den duur wordt vergroot door dit gedrag. Een andere verklaring voor een afname van gedragscontrole is dat ouders het gedrag van de jongere bedreigend vinden en het moeilijk vinden controle op de jongeren uit te oefenen (Baumrind, Moselle & Martin, 1985; Stice & Barrera, 1995).

Leeftijd blijkt een negatieve invloed te hebben op gedragscontrole. Jongeren uit de middenadolescentie ervaren meer gedragscontrole dan jongeren uit de late adolescentie. Dit sluit aan bij de onderzoeken van Keijsers en collega's (2009^a) en Claes en collega's (2011). Zij hebben gevonden dat de ouderlijke controle afneemt naarmate de jongere ouder wordt.

Tekortkomingen en sterke punten van dit onderzoek

De huidige studie kent een aantal tekorten. Zo is er geen onderscheid gemaakt in etnische achtergronden van de respondenten. Er is een aantal onderzoeken gedaan naar de etnische verschillen in het ontvangen van ouderlijke controle. Barber, Stolz en Olsen (2005) vonden geen culturele verschillen. Dit model werd door alle, onderzochte, (etniciteits) groepen ondersteund. Claes en collega's (2011) hebben echter wel verschillen gevonden binnen de percepties van adolescenten uit verschillende Westerse landen. Onderzoek waarbij tevens onderscheid wordt gemaakt in verschillende culturele achtergronden levert wellicht andere resultaten op en inzicht in eventuele verschillen (Claes et al., 2011). Als tweede tekort kan de betrekking van enkel lichte criminele gedragingen worden genoemd. In de vragenlijsten worden enkel lichte criminele gedragingen gevraagd. De jongeren zijn hierdoor niet vrij in het aangeven van zwaardere criminele gedragingen. Een aantal items van de vragenlijst met betrekking tot criminele gedragingen bevatten gedragingen die in de huidige maatschappij niet altijd meer als crimineel worden gezien. Voorbeeld hiervan zijn het gebruiken van marihuana of hasj. Het is dus de vraag in hoeverre de vragenlijst een goed beeld geeft van lichte criminele gedragingen. Een derde tekort is het gebruik van zelfrapportage voor de data van dit onderzoek. Er is in dit onderzoek enkel gebruik gemaakt van de zelfrapportage van de jongere. Zelfrapportages zijn zeer gevoelig voor sociaal wenselijk antwoorden, vertekening en geeft enkel het perspectief van de jongere weer (Zwirs, Burger, Buitelaar & Schulpen, 2006). Voor de volledigheid zou een diagnostisch onderzoek van de jongere, de ouder en een vragenlijst van de leerkracht meer sluitend zijn geweest (Zwirs et al., 2006).

Dit onderzoek heeft ook een aantal sterke punten. Zo is er gebruik gemaakt van een grote steekproef en zijn de seksen gelijk verdeelt. Met een grote steekproef wordt de externe validiteit van de onderzoeksresultaten vergroot wat betekent dat de resultaten opgaan voor de totale Nederlandse jongerenpopulatie. De onderzoeksinstrumenten die in dit onderzoek zijn gebruikt hebben een hoge betrouwbaarheid. Dit is een belangrijke voorwaarde voor validiteit. Er is in dit onderzoek onderscheid gemaakt tussen psychologische en gedragscontrole. Uit de resultaten blijkt dat dit een relevant onderscheid is wat voor vernieuwende informatie zorgt. Uit literatuuronderzoek komt naar voren dat er vaak geen invloed van ouderlijke controle op crimineel gedrag is gevonden (Keijsers et al., 2009^a). Wanneer het onderscheid in psychologische en gedragscontrole wordt gemaakt wordt deze invloed wel gevonden, zoals in ons onderzoek.

Referenties

- Baerveldt, C., van Rossem, R., & Vermande, M. (2003). Pupils' delinquency and their social networks: A test of some network assumptions of the ability and inability models of delinquency. *The Netherlands Journal of Social Sciences*, 39, 107-125.
- Barber, B. K. (1996). Parental Psychological Control: Revisiting a Neglected Construct. *Child Development*, 67 (6), 3296-3319.
- Barber, B. K., Olsen, J. E., & Shagle, S. C. (1994). Associations between parental psychological control and behavioral control and youth internalized and externalized behaviors. *Child Development*, 65, 1120-1136.
- Barber, B.K., Stolz, H.E., & Olsen, J.A. (2005). Parental support, psychological control, and behavioral control: Assessing relevance across time, culture and method, *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 70, 1-147.
- Baumrind, D., Moselle, K., & Martin, J. A. (1985). Adolescent drug abuse research: A critical examination from a developmental perspective. *Advances in Alcohol Substance Abuse*, 5,41-67.
- Bell, R. Q., & Chapman, M. (1989). Child effects in studies using experimental or brief longitudinal approaches to socialization. *Developmental Psychology*, 22, 595-603.
- Claes, M., Perchec, C., Miranda, D., Benoit, A., Bariaud, F., Lanz, M., Marta, E., & Lacourse, E. (2011). Adolescents' perceptions of parental practices: A cross-national comparison of Canada, France, and Italy. *Journal of Adolescence*, 34 (2), 225-238.
- Dishion, T. J., & McMahon, R. J. (1998). Parental monitoring and the prevention of child and adolescent problem behavior: A conceptual and empirical formulation. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 1, 61-75.
- Galambos, N. L., Barker, E. T. & Almeida, D. M. (2003). Parents do matter; trajectories of change in externalizing and internalizing problems in early adolescence. *Child Development*, 74, 578-594.
- Larson, R. W., Richards, M. H., Moneta, G., Holmbeck, G., & Duckett, E. (1996). Changes in adolescents' daily interactions with their families from ages 10 to 18: Disengagement and transformations. *Development Psychology*, 32, 744-754.

- Kandel, D. B., & Wu, P. (1995). Disentangling mother-child effects in the development of antisocial behavior. In J. McCord (Ed.). *Coercion and punishment in long-term perspectives*. New York: Cambridge University Press.
- Keijsers, L., Branje, S. J. T., Valk, I. E., van der, & Meeus, W. (2009^a). Mag ik even met je praten? Ouder-kind communicatie en delinquentie bij adolescenten. *Pedagogiek*, 29 (2), 111-123.
- Keijsers, L., Branje, S. J. T., van der Valk, I. E., & Meeus, W. (2010). Reciprocal effects between parental solicitation, parental control, adolescent disclosure, and adolescent delinquency. *Journal of Research on Adolescence*, 20 (1), 88-113.
- Keijsers, L., Frijns, T., Branje, S. J. T. & Meeus, W. (2009^b). Development links of adolescent disclosure, parental solicitation, and control with delinquency: Moderation bij parental support. *Development Psychology*, 45 (5), 1314-1327.
- Kemp, R.A.T., Scholte, R.H.J., Overbeek, G., & Engels, R.C.M.E. (2004). Opvoeding, delinquentie vrienden en delinquent gedrag van jongeren. *Pedagogiek*, 24 (3), 262-278.
- Maccoby E.E. (2003). The gender of child and parent as factors in family dynamics. In A.C. Crouter & A. Booth (Eds.), *Children's influence on family dynamics*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Meeus W., Akse J., Branje S.J.T., Broght, T., ter, Crommelin, P., Delsing, M., et al. (2004). Codeboek van het onderzoeksproject CONflicts And Management Of Relationships (CONAMORE). Vierde meetronde: 2001. [Codebook of the research project CONflicts And Management Of Relationships (CONAMORE) Fourth wave: 2001.] Unpublished manuscript, Utrecht University, The Netherlands.
- O'Connor, T. G. (2002). Annotation: the effects of parenting reconsidered: findings, challenges and applications. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 43 (5), 555-572.
- Patterson, G. R., & Stouthamer-Loeber, M. (1984). The correlation of family management practices and delinquency. *Child Development*, 55, 1299-1307.
- Pleck, J.H. (1995). The gender-role strain paradigm. In R.F. Levant & W.S. Pollack (Eds.). *A new psychology of men*. New York: Basic Books.
- Santrock, J.W. (2007). *Adolescence, eleventh edition*. McGraw-Hill international edition.
- Schaefer, E. S. (1965). Children's reports of parental behavior: An inventory. *Child Development*, 36, 413-424.

- Soenens B., Vansteenkiste M. (2010). A theoretical upgrade of the concept of parental psychological control: Proposing new insights on the basis of self-determination theory. *Developmental Review, 30*, 74-99.
- Stattin, H., & Kerr, M. (2000). Parental monitoring: A reinterpretation. *Child Development, 71*, 1072–1085.
- Stice, E., & Barrera, M. (1995). A longitudinal examination of the reciprocal relations between perceived parenting and adolescents' substance use and externalizing behaviors. *Developmental Psychology, 31*, 322–334.
- Ploeg, J.D., van der (1998). *Gedragsproblemen: ontwikkelingen en risico's*. Rotterdam: Lemniscaat.
- Weijers, I. (2006). *Jeugdige dader, volwassen strafrecht?*. Veendam: Kluwer
- Zwirs, B.W.C., Burger, H., Buitelaar, J.K., Schulpen, T.W.J. (2006). Ethnic differences in parental detection of externalising disorders. *European Child and Adolescent Psychiatry, 15*, 418-426.

Bijlage 1; CRPBI

Items gedragscontrole:

- Vinden het belangrijk om een heleboel regels te hebben en ze strikt na te leven.
- Staan erop dat ik precies doe wat er mij gezegd wordt.
- Zijn erg streng tegenover mij.
- Geven mij strenge straffen.
- Zij toegeeflijk tegenover mij
- Laten mij er makkelijk van afkomen als ik iets verkeerd doe.
- Geven mij zoveel vrijheid als ik wil.
- Laten mij overal naartoe gaan waar ik wil, zonder vragen te stellen.
- Laten mij elke avond uitgaan als ik dat wil.
- Laten mij alles doen wat ik maar wil.

Items psychologische controle:

- Vertellen me over alle dingen die ze voor mij gedaan hebben.
- Zeggen dat ik, als ik echt om hun zou geven, geen dingen zou doen waarover ze zich zorgen moeten maken.
- Vertellen mij altijd hoe ik me zou moeten gedragen.
- Zouden graag willen dat ze mij altijd konden zeggen wat ik moet doen.
- Willen alles wat ik doe controleren.
- Proberen voortdurend me te veranderen.
- Houden alleen maar vast aan regels als het hun goed uitkomt.
- Zijn minder vriendelijk tegen me, als ik de dingen niet op hun manier zie.
- Zullen vermijden mij aan te kijken wanneer ik ze heb teleurgesteld.
- Praten niet meer met mij als ik hun gevoelens gekwetst heb, tot ik hun weer plezier weet te doen.

Bijlage 2; vragenlijst criminaliteit

Items criminaliteit:

1. Door de politie opgepakt omdat je iets had gedaan.
2. Een fiets gestolen.
3. Iets gekocht of verkocht waarvan je eigenlijk wel wist of het idee had dat het gestolen was.
4. Ergens in een gebouw, huis of winkel ingebroken.
5. Een brommer of scooter gestolen.
6. Met stiften of met een spuitbus dingen bewerkt.
7. Iets in een bus, tram, metro of trein moedwillig beschadigd of kapotgemaakt.
8. Een wapen (bijv. een mes) op zak gehad.
9. Iets op straat moedwillig beschadigd of kapotgemaakt.
10. Een brandje aangestoken, bv. in de kelder, fietsenhok of op straat.
11. Iets uit een winkel gestolen.
12. Iets gestolen uit iemand z'n jaszak of tas.
13. Betrokken geweest bij een gevecht.
14. Met opzet iemand op straat, in de kroeg, of op school geslagen of geschopt.
15. Marihuana of hasj gebruikt.
16. Andere drugs gebruikt.